

Indonesië

De schilderijen van Ida Hadjar kenmerken zich door een eigenzinnige stijl en de steeds terugkerende kleuren rood, blauw, bruin en groen

De volgende etappe van mijn reis brengt me naar Banda Aceh, op de noordpunt van Sumatra, ver van het Javaanse centrum van moderniteit. In het kader van het Kunst en Cultuurfestival 1991 behorend bij het speciale 'Visit Indonesia Year' programma is een tentoonstelling georganiseerd van "6 Jakartaanse schilders", drie jonge dertigers en drie wat oudere schilders. Tot de laatsten behoorden Nunung (1948), de enige vrouw, haar leermeester Nashar (zeventiger) én haar man, zo leer ik later. Als deze getalsverhouding, 1 vrouw op 6 schilders, regel is, zo bedenk ik me, zal er van mijn voornemen een evenredig aantal vrouwelijke schilders in Nederland te promoten, niet veel terechtkomen.

Het opvallende verschil met de grote tentoonstelling in Jakarta is dat daar de meerderheid van de schilderijen min of meer realistische weergaven waren van bloemen, vogels, vissen en landschappen, terwijl hier de natuuronder-

werpen spaarzaam en dan in een persoonlijk geïnterpreteerde vorm op papier en doek zijn neergezet. De eigenzinnige schilderijen van Nunung met de brede verfstreken in felle, heldere kleuren boeien enorm. Ik wil haar graag ontmoeten.

EEN ONTMOETING

Gelukkig kan ze in de paar dagen dat ik in Jakarta ben, tijd vrijmaken voor een interview. Haar sobere huis, dat ze deelt met echtgenoot en zoon, is één en al studio en opslagruimte van tijdschriften, schilderijen, verblikken, de computer er midden tussen in. In dit huis is schilderen geen hobby, maar een levensstijl. De abstracte schilderijen van Nunung, brede luchtige verfvegen op een wit vlak, zijn niet makkelijk te begrijpen.

Er zit ook niet dat vleugje 'Indonesisch' aan, dat het bijvoorbeeld voor de gemiddelde Europeaan aantrekkelijk zou maken haar schil-

derijen te verkiezen boven een westers modern schilderij. Al pratend hierover raken wij prompt verzeild in het oude 'grote debat', namelijk of de Indonesische identiteit herkenbaar moet zijn in moderne kunst en of er wel zoiets bestaat als "de Indonesische identiteit". Dit debat wordt al gevoerd sinds 1935 toen schrijvers, dichters, docenten en politici zich gezamenlijk afzetten tegen de westerse invloeden in de kunst, in wat bekend is onder de naam: "Polemik Kebudayaan" (Cultuur Polemie).

Nunung is niet van plan zich aan te passen aan de wens van welke eventuele consument dan ook en werkt puur naar eigen inzicht en creativiteit. Het eigene van haar schilderijen heeft, zoals ze me met overtuiging vertelt, te maken met haar "gebiologeerdheid door kleur". Door wit bijvoorbeeld, dat zo opvallend aanwezig is in Papoea-culturen, zoals op Asmatschilden en lichaamsversieringen. Wanneer ze iets heeft gezien dat haar opvalt, een opgemaakt vrouwengezicht bijvoorbeeld, dan blijven de kleuren van de lippen en de ogen en